

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa Z. M.
przeciwko Przedsiębiorstwu Specjalistycznemu "E." Spółce z o.o. w T.
o odszkodowanie, zadośćuczynienie, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe i
sprostowanie protokołu powypadkowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 grudnia 2013 r., sygn. akt III APa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek pełnomocnika z urzędu powoda o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania kasacyjnego poniesionymi przez stronę pozwaną.**

UZASADNIENIE

Powód – Z. M. - wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 grudnia 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy: art. 286 k.p.c., przez niezażądanie z urzędu przez sąd uzupełnienia opinii biegłych chirurga ortopedy i neurologa z dnia 22

października 2012 r. w sytuacji, gdy opinia ta była niepełna i niezupełna, ponieważ nie wyjaśniała, w jakim tempie i stopniu wypadek z dnia 5 sierpnia 2008 r. przyspieszył wystąpienie dolegliwości u powoda w postaci zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych, o ile w czasie zmiany te przesunęłyby się, gdyby nie doszło do wypadku z dnia 5 sierpnia 2008 r.; art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., art. 217 § 2 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c., przez bezzasadne uznanie, że okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione i niedokonanie uzupełniających ustaleń faktycznych polegających na przeprowadzeniu dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w postaci uzupełnienia opinii biegłych chirurga ortopedy i neurologa z dnia 22 października 2012 r. W wyniku tego doszło do nieprawidłowej oceny dowodów i pozostawienia poza kontrolą Sądu drugiej instancji prawidłowości ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego i miało istotny wpływ na wynik sprawy; art. 278 § 1 k.p.c., przez odmowę powołania biegłego sądowego z dziedziny laryngologii, mimo konieczności ustalenia okoliczności stanu zdrowia powoda w oparciu o wiadomości specjalne.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt. 3 i 4 k.p.c.”.

W uzasadnieniu wskazano: „Oczywista zasadność skargi wynika z popełnienia przez Sąd Apelacyjny szeregu istotnych uchybień przepisom postępowania mającym wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Uchybienia te miały wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. W szczególności zasadności skargi powód upatruje w naruszeniu powołanych w podstawach skargi przepisów prawa procesowego przez nieuwzględnienie zarzutu apelacji, dotyczącego niezażądania z urzędu przez Sąd uzupełnienia opinii biegłych chirurga ortopedy i neurologa z dnia 22 października 2012 r. w sytuacji, gdy opinia ta była niezupełna, ponieważ nie wyjaśniała, w jakim tempie i stopniu wypadek z dnia 05 sierpnia 2008 r. przyspieszył wystąpienie dolegliwości u powoda w postaci zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych, o ile w czasie zmiany te przesunęłyby się gdyby nie doszło do wypadku. Sąd Apelacyjny niesłusznie przyjął, iż dotychczasowa opinia biegłych sądowych lekarzy: chirurga ortopedy i neurologa z dnia 22 października 2012 roku

jest wystarczająca, gdyż swoją treścią nie odniosła się do przedmiotowego zagadnienia. Ponadto powód pragnie zauważyć, iż tok rozumowania Sądu Apelacyjnego przedstawiony w uzasadnieniu wyroku, byłby słuszny, gdyby powód usiłował pozbawić opinię biegłych z dnia 22 października 2012 roku waloru dowodowego, a taki stan rzeczy nie miał miejsca. Powód podniósł jedynie, iż wskazana opinia jest niezupełna z punktu widzenia żądań objętych pozwem a jej uzupełnienie było niezbędne w celu ustalenia związku przyczynowo skutkowego pomiędzy wpływem wypadku na tempo rozwoju choroby, nie natomiast na jej zaistnienie w ogóle. Zdaniem powoda Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu przyjęcia opinii biegłych z postępowania pierwszoinstancyjnego skupił się jedynie na formalnej poprawności sporządzonej opinii, nie odniósł się jednak do celowości uzupełnienia powyższej opinii o zakres merytoryczny niezbędny do właściwego rozstrzygnięcia sporu będącego przedmiotem niniejszego postępowania. Taki stan rzeczy bez wątpienia miał istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy”.

Ponadto skarga jest oczywiście zasadna ze względu na „niewwzględnienie zarzutu apelacji, dotyczącego oddalenia wniosku dowodowego o przesłuchanie biegłego z dziedziny laryngologii. Oddalając ten wniosek Sąd sprawił, że doszło do niewyjaśnienia i ustalenia w sposób pełny istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności. Sąd Apelacyjny odnosząc się do pierwszo instancyjnego wniosku powoda o powołanie biegłego laryngologa niesłusznie przyjął, iż przeprowadzone w sprawie dowody nie dają podstaw do przyjęcia, że na skutek wypadku przy pracy stan zdrowia laryngologicznego powoda uległ pogorszeniu. Zauważyć należy, iż Sąd nie wziął pod uwagę, iż fizjologiczna ruchomość kręgosłupa szyjnego umożliwia sprawne działanie zmysłu wzroku, słuchu i równowagi. W Polsce istnieje wiele poradni specjalistycznych, które badają wpływ zmian zwyrodnieniowych odcinka szyjnego kręgosłupa na stan zdrowia laryngologicznego. Mając na uwadze, iż powód cierpi na dolegliwości w postaci zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych w odcinku szyjnym, a u podstaw pozwu leży związek wypadku z dnia 05 sierpnia 2008 r. z tymi zmianami Sąd niesłusznie nie dopuścił wnioskowanego dowodu. Nie dopuszczając dowodu z przesłuchania biegłego z dziedziny laryngologii i na podstawie opinii innych biegłych, którzy nie byli specjalistami w tej dziedzinie oraz na podstawie faktów powszechnie znanych Sąd

nie był w stanie samodzielnie ocenić czy wypadek przy pracy powoda miał wpływ na pogorszenie jego zdrowia laryngologicznego,

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana – Przedsiębiorstwo Specjalistyczne "E." Spółka z o.o. w T. wniosło o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W tym kontekście należy wskazać, że podstawowym celem instytucji przedsądu jest rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; oraz z 9 listopada 2005 r., V CSK 70/05). Wymaganie dotyczące przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma umożliwić stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi pod kątem przyjęcia jej (dopuszczenia jej) do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06). Dla spełnienia obowiązku

określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie argumentacji przekonującej o potrzebie przyjęcia jej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt. 3 i 4 k.p.c.”, w uzasadnieniu wniosku wskazał jednak wyłącznie okoliczności dotyczące oczywistej zasadności skargi. Z tego względu Sąd Najwyższy nie jest w stanie zweryfikować wystąpienia przesłanki nieważności postępowania.

Odnosząc się do kwestii oczywistej zasadności skargi, trzeba przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałaby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny

wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Wymagań tych skarżący nie spełnił.

Jeśli chodzi o zarzut naruszenia art. 286 k.p.c. z uwagi na niedopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłych z urzędu, to wskazać należy, że sąd ma obowiązek dopuszczenia (również z urzędu - art. 232 § 2 k.p.c.) dowodu z dalszej opinii tylko wówczas, gdy zachodzi taka potrzeba, a więc wtedy, gdy opinia, którą dysponuje zawiera istotne luki, bo nie odpowiada na postawione tezy dowodowe, jest niejasna, czyli nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna, tj. gdy przedstawiona przez biegłych analiza nie pozwala organowi orzekającemu skontrolować ich rozumowania, co do trafności wniosków końcowych. Jeżeli opinia biegłych wywołuje u sądu uzasadnione wątpliwości z uwagi na występujące w niej błędy, sprzeczności lub inne wady, wówczas sąd ten ma obowiązek zastosowania art. 286 k.p.c., poprzez zażądanie ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie lub - w razie potrzeby - zażądania dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych (por. wyroki z dnia 16 września 2009 r., I UK 102/09, LEX nr 537027 i z dnia 14 stycznia 2011 r., II UK 160/10, LEX nr 786386 oraz przywołane w nich orzecznictwo). Niewyjaśnienie okoliczności, w jakim tempie i stopniu wypadek z dnia 5 sierpnia 2008 r. przyspieszył wystąpienie dolegliwości u powoda w postaci zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych, o ile w czasie zmiany te przesunęłyby się gdyby nie doszło do wypadku, nie mieści się w tego rodzaju wadach opinii, które uzasadniałyby przejęcie inicjatywy dowodowej przez Sąd.

Co się zaś tyczy zarzutu kwestionującego odmowę powołania biegłego sądowego z dziedziny laryngologii, to z oczywistych względów laryngolog nie jest powołany do oceny schorzeń ortopedyczno-neurologicznych i w tym znaczeniu jego opinia nie mogła „uzupełnić” opinii biegłych chirurga ortopedy i neurologa z dnia

22 października 2012 r. Jak należy mniemać, skarżący skutków wypadku przy pracy upatruje również w schorzeniu laryngologicznym. W tym kontekście wskazuje, że „fizjologiczna ruchomość kręgosłupa szyjnego umożliwia sprawne działanie zmysłu wzroku, słuchu i równowagi. W Polsce istnieje wiele poradni specjalistycznych, które badają wpływ zmian zwyrodnieniowych odcinka szyjnego kręgosłupa na stan zdrowia laryngologicznego”. Tymczasem z niekwestionowanego skargą kasacyjną ustalenia wynika, że następstwem wypadku przy pracy były zmiany przeciążeniowe w okolicy kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego, wykluczono natomiast taki skutek w odniesieniu do kręgosłupa szyjnego.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.

Odnosząc się do wniosku pełnomocnika powoda ustanowionego z urzędu o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, należy wskazać, że sformułowanie § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490) nie pozostawia wątpliwości, że oświadczenie, iż opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części, powinno być wyraźnie sformułowanie we wniosku o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy udzielonej stronie postępowania z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2012 r., V CZ 133/11, LEX nr 1215161). Brak takiego oświadczenia wywołuje skutki materialnoprawne, polegające na utracie prawa do wynagrodzenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2011 r., III SPP 27/11, LEX nr 1106755). W konsekwencji, z uwagi na brak tego oświadczenia w skardze kasacyjnej wniosek pełnomocnika podlega oddaleniu. Natomiast o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 102 k.p.c.

